

לקוטי תורה • פרשת בהעלותך • מאמר 1

בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות

”בהעלותך את הנרות, אל מול פני
המנורה...” (Numbers 8:2)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaaloscha/1](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaaloscha/1)

1 בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. הנה ענין המנורה נאמר בזכריה ראיתי

”בהעלותך את הנרות, אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות”. ועתה, עניין המנורה נאמר בזכריה: ”ראיתי,

והנה מנרת זהב כו' ואומר מה אלה אדוני ויאמר אלי זה דבר ה' אל זרובבל פי

והנה מנורת זהב וכו'. והוא אומר: ”מה אלה, אדוני?” ויאמר אלי: ”זה דבר ה' אל זרובבל”. פירוש,

כי ענין המנורה הוא בחי' דבר ה' שהוא מקור נש"י [נשמות ישראל] וכמאמר ואתה נפחתה בי וכמ"ש ויפח באפיו נשמת וגו'

שענין המנורה הוא בחינת "דבר ה'", שהוא מקור נשמות ישראל; כמאמר "ואתה נפחתה בי", וכמו שכתוב: "ויפח באפיו נשמת חיים" וכו'.

(עמ"ש בד"ה והיה מספר בני [בני ישראל]) וישראל נקראו בשם זרובבל על שם וזרעתיה לי בארץ והם היו אז בגלות בבל גם הנשיא נק' זרובבל על שם זה.

(ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "והיה מספר בני ישראל"). וישראל נקראים בשם זרובבל על שם "וזרעתיה לי בארץ", והם היו אז בגלות בבל; גם הנשיא נקרא זרובבל מטעם זה.

וזהו דבר ה' אל זרובבל והוא ענין המנורה כי הנשמה קרויה נר כמ"ש נר ה' נשמת אדם וכללות נש"י [נשמות ישראל] נקרא מנורה ויש בה בחי' ז' נרות שהם ז' מדרגות בעבודת ה' יש עובד מאהבה משוך כמים.

וזהו "דבר ה' אל זרובבל", וזהו ענין המנורה: הנשמה נקראת נר, כמו שכתוב "נר ה' נשמת אדם", ונשמות ישראל ככללותן נקראות מנורה. ויש בה בחינת שבעה נרות, שהם שבע דרגות בעבודת ה': יש מי שעובד מאהבה הנמשכת כמים,

ויש מאהבה כרשפי אש (ע' [עיינן] בד"ה כי תבאו כו' ושבתה הארץ ומענין אהבה משוך כמים בד"ה אז ישיר כו' עלי באר)

ויש מי שעובד מאהבה כרשפי אש (ראו במאמר המתחיל "כי תבואו וגו' ושבתה הארץ"; ולענין אהבה הנמשכת כמים, במאמר המתחיל "אז ישיר וגו' עלי באר");

ויש ע"י התורה קו הממוצע (ע' [עיינן] בד"ה לסוסתי ברכבי ובד"ה נאוו לחייך ובד"ה למען תהיה תורת).

ויש [עבודה] על ידי התורה, הקו האמצעי (ראו במאמר המתחיל "לסוסתי ברכבי", ובמאמר המתחיל "נאוו לחייך", ובמאמר המתחיל "למען תהיה תורת");

ויש ע"י נצחון לנצח ולהתגבר בעבודת ה' בסור מרע ועשה טוב (עמ"ש בד"ה והנצח זו ירושלים ובד"ה למנצח על השמינית ובד"ה אלה מסעי) ויש ע"י הודיה (עמ"ש בד"ה אתה הצבת כל גבולות ארץ ובד"ה יהודה אתה)

ויש [עבודה] על ידי ניצחון, להתגבר ולנצח בעבודת ה', בסור מרע ועשה טוב (ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "והנצח זו ירושלים", ובמאמר המתחיל "למנצח על השמינית", ובמאמר המתחיל "אלה מסעי"); ויש [עבודה] על ידי הודאה (ראו מה שכתוב במאמר המתחיל "אתה הצבת כל גבולות ארץ", ובמאמר המתחיל "יהודה אתה").

וכן יש עבודה ע"י התנשאות כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] במשנה ס"פ י"ד דשבת כל ישראל בני מלכים הם וכמ"ש ויגבה לבו בדרכי ה' ויש ע"י שפלות כו':

וכן יש עבודה באמצעות תחושת רוממות, כפי שאמרו חז"ל במשנה בסוף פרק י"ד בשבת: "כל ישראל בני מלכים הם", וכפי שנאמר: "ויגבה לבו בדרכי ה'". ויש [עבודה] באמצעות שפלות וכו'.

2 ב והנה אהרן הוא המדליק את הנרות הללו לפי שהוא משבעה רועים הממשיכים חיות ואלהות לכללות נש"י [נשמות ישראל]

2. והנה, אהרן הוא שמדליק את הנרות הללו, מפני שהוא אחד משבעת הרועים הממשיכים חיות ואלקות לכללות נשמות ישראל;

והוא ממשיך להעלות אהבה עזה לה', ולהגדיל מדורת אש האהבה כרשפי אש שלהבת מתלהטת בקרב איש ולב עמוק.

והוא ממשיך להעלות אהבה עזה לה' ולהגדיל את מדורת אש האהבה, כרשפי אש וכשלהבת מתלהטת "בקרב איש ולב עמוק".

3 ויובן בהקדים ההפרש ויתרון מעלת בחינת אהרן על מעלת ומדרגת אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] שנקרא אברהם אוהבי.

הדבר יובן לאחר שנקדים [לבאר] את ההבדל ואת מעלתה היתרה של בחינת אהרן לעומת מעלתו ומדרגתו של אברהם אבינו, עליו השלום, שנקרא "אברהם אוהבי".

כי באברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] הוא אומר הלך ונסוע הנגבה פי' שהלך ממדרגה למדרגה ממטה למעלה עד שנתדבק בבחי' הנגבה שהוא בחי' אהבת ה' לדבקה בו בדכיקה וחשיקה וצמאון כו'.

שהרי על אברהם אבינו, עליו השלום, נאמר: "הלך ונסוע הנגבה". כלומר, הוא התקדם ממדרגה למדרגה, מלמטה למעלה, עד שנתדבק בבחינת "הנגבה", שהיא בחינת אהבת ה' — להידבק בו בדבקות, בכיסופים ובצימאון וכו'.

4 ועדי"ז תקנו לומר ברוך שאמר תחלה ואח"כ פסוקי דזמרה עד שאח"כ מגיע למדרגת ואהבת שבק"ש

[שבקריאת שמע] וגו' כי ואהבת אינו ציווי על מדת האהבה טבעית שכלב

ועל דרך זו תיקנו [חכמים] לומר תחילה "ברוך שאמר", ואחר כך את פסוקי דזמרה, עד שמגיעים לאחר מכן למדרגת "ואהבת" שבקריאת שמע וכו'. שכן "ואהבת" אינו ציווי על מידת האהבה הטבעית שכלב,

כי הרי מדת אהבה זו הטבעית ודאי מוסתרת בלב כל אחד ואחד מישראל אלא ואהבת מלשון אבה שהוא פ"י הרצון לפי שהרצון הוא פנימית המדות

שהרי מידת אהבה טבעית זו ודאי טמונה בלבו של כל אחד ואחד מישראל. אלא "ואהבת" הוא מלשון "אבה", שפירושו רצון, מפני שהרצון הוא פנימיות המדות,

כמו שאנו רואים בחוש שהרצון מנהיג המדות של אדם שאפ"י [שאפילו] אם יש לפניו דבר שיש בו תענוג לפי טבע המדות אם מסלק רצונו ממנו מפני איזה טעם ודעת אינו מקבל נחת ותענוג ממנו.

כפי שאנו רואים בחוש שהרצון מנהיג את מדותיו של האדם: אפילו אם יש לפניו דבר שיש בו תענוג לפי טבען של המדות, אם הוא מסלק ממנו את רצונו, בגלל טעם או שיקול מסוים, אין הוא מפיך ממנו נחת ותענוג.

וכן להיפך אם יש לפניו ח"ו [חס ושלום] דבר של צער ויסורים והוא עושה רצונו לכך אינו מרגיש היסורים כ"כ [כל כך] והרי המדות תלויים ברצון והיינו שהוא פנימיותם וחיותם

וכן להפך: אם יש לפניו, חס ושלום, דבר שיש בו צער ויסורים, והוא מפנה את רצונו אליו, אין הוא מרגיש את היסורים באותה מידה. הרי שהמדות תלויות ברצון; כלומר, הוא פנימיותן והחיות שלהן.

(כי הרצון הוא בחי' כתר ואית רצון ואית רצון עמ"ש מזה בד"ה ויקהל משה. עכ"פ [על כל פנים] גם רצון התחתון הנמשך מהשכל הוא למעלה מהמדות הנמשכים מהשכל.

(שהרי הרצון הוא בחינת כתר, ויש רצון ויש רצון; עיין במה שנכתב על כך במאמר המתחיל "ויקהל משה". על כל פנים, גם הרצון התחתון, הנמשך מן השכל, הוא למעלה מן המדות הנמשכות מן השכל.

והוא ענין פני המנורה והוא כלי לבחי' רצון העליון שלמעלה מהשכל שזהו ענין העלאת הנרות שע"י אהרן).

וזהו ענין "פני המנורה", והיא כלי לבחינת הרצון העליון שלמעלה מן השכל; וזהו ענין העלאת הנרות שנעשית על ידי אהרן).

ועל זה מצוה הכתוב להפך רצונו ותשוקתו וחפצו לאהבה את ה' שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר זולתו וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי וגו'.

ועל כך מצווה הכתוב להפנות את רצונו, את געגועיו ואת חפצו לאהבת ה', כך שלא יהיה לו חפץ ורצון אחרים מלבדו, וכמו שנאמר: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי בארץ; כלה שארי ולבבי" וגו'.

5 והאיך יהיה הדרך לאהבה זו ורצון זה הקדים הכתוב פסוק שמע ישראל ה' אלקינו וגו' להתבונן היטב ולשום על לבו איך שהוא ית' אחד בשמים ובארץ

וכיצד מגיעים לאהבה ולרצון האלה? הכתוב הקדים לכך את הפסוק "שמע ישראל ה' אלקינו" וגו', כדי להתבונן היטב ולהפנים שהוא ית' אחד בשמים ובארץ;

דהיינו אפי' [אפילו] בהשתלשלות שמים וארץ רוחניים וגשמיים בחי' ו"ק [וי קצוות] עולמות נפרדים הם מתאחדים ביחודו ית' מפני שהם בטלים אליו ית' דכולא קמיה כלא חשיב

כלומר, גם בהשתלשלות של שמים וארץ, הרוחניים והגשמיים, בבחינת ששת הקצוות — עולמות נפרדים — הם מתאחדים בייחודו ית', מפני שהם בטלים אליו ית', שהרי "כולא קמיה כלא חשיב".

כי למעלה מבחי' השתלשלות בחי' שמים וארץ לא שייך לומר עליו ית' לשון אחד כמ"ש במ"א ע"פ וארא אל אברהם כו',

שהרי למעלה מבחינת השתלשלות, מבחינת שמים וארץ, לא שייך לומר עליו ית' את הלשון "אחד", כפי שנתבאר במקום אחר על הפסוק "וארא אל אברהם" וגו';

ואפי' [ואפילו] במקור ההשתלשלות בחי' המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית נקרא הוי' אלקינו בחי' תריין ריעין דלא מתפרשין

ואפילו במקור ההשתלשלות, בבחינת "המחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית", נקרא "הוי' אלקינו", בחינת "תריין ריעין דלא מתפרשין",

כי תמיד מחדש כו' ואין נופל לשון אחד כ"א בהשתלשלות בחי' שמים וארץ וכו' שהן בחי' ששה קצוות רוחניים וגשמיים שהם מעלמא דפרודא כו'.

מפני שהוא מחדש תמיד וכו', ואין הלשון "אחד" שייכת אלא בהשתלשלות, בבחינת שמים וארץ וכו', שהם בחינת ששת הקצוות, הרוחניים והגשמיים, השייכים לעלמא דפרודא וכו'.

6 והוא ית' אחד בהם לפי שהם מתייחדים ביחודו ובטלים אליו דקמיה כולא כלא חשיב. ששה קצוות ר' וחניי דכתיב לך ה' הגדולה והגבורה כו'

והוא יתברך אחד בתוכם, מפני שהם מתאחדים באחדותו ומתבטלים אליו, שהרי לפניו הכול נחשב כלא כלום. [אלה הם] ששת הקצוות הרוחניים, כפי שנאמר: "לך ה' הגדולה והגבורה" וכו',

וגם ששה קצוות גשמיים שהם הכולל דבחי' מקום וכדכתיב הנה מקום אתי שהמקום בטל אליו לפי שהוא ית' סובב כל עלמין ואינו נקרא לפניו ית' בשם מקום כלל

וכן גם ששת הקצוות הגשמיים, הכוללים את ממד המקום, כפי שנאמר: "הנה מקום אתי". המקום מתבטל אליו, מפני שהוא יתברך סובב כל עלמין, ולפניו יתברך אין הוא נקרא כלל בשם "מקום";

שהרי לפניו ית' לא שייך שום מקום וזמן שהם הם נבראים מאין ליש ולכן אומרים אח"כ בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] פ"י

שהרי לפניו יתברך אין שום משמעות למקום או לזמן, שכן הם עצמם נבראים מאין ליש. לכן אומרים אחר כך: "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". פירוש הדבר הוא

כי מבחי' מלכותו נמשך בחי' מקום וזמן כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור רק שאינו אלא מבחי' שם לבד שאינה

שמבחינת מלכותו נמשכים ממד המקום והזמן, כפי שנאמר: "מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור"; אלא שהמשכה זו היא מבחינת שם בלבד, שאינה

אלא התפשטות זיו והארה כדי להאיר ממנו לזולתו שיהי' [שיהיה] נקרא שמו עליו בלבד וע' מזה בסש"ב [בספר של בינונים] ח"ב [חלק ב'] פ"ז [פרק ז'], וכאשר יתבונן היטב בדברים האלה ויהיו נקבעים בלבו באמת אזי לא יחפוץ חפץ אחר ורצון זולתו ית'.

אלא התפשטות של זיו והארה, כדי להאיר ממנו אל מה שמחוץ לו, כך שרק שמו ייקרא עליו. ועיינו בעניין זה בספר של בינונים (תניא), חלק ב', פרק ז'. וכאשר האדם יתבונן היטב בדברים האלה והם ייקבעו באמת בלבו, הוא לא יחפוץ בשום דבר אחר ולא ירצה שום רצון מלבד רצונו יתברך.

7 וכמ"ש מי לי בשמים שהם תענוגים רוחניים ועמך לא חפצתי בארץ שהם תענוגים גשמיים, לפי שהכל הוא בחי' מקום וזמן, אפי' [אפילו] כל

כפי שכתוב: "את מי יש לי בשמים" — כלומר, התענוגים הרוחניים; "ועמך לא חפצתי בארץ" — כלומר, התענוגים הגשמיים. זאת משום שכל אלה שייכים לממד המקום והזמן, אפילו כל

השגות שמשיגים בעוה"ז הם נופלים תחת מקום וזמן ואי לזאת כלה שארי ולבכי להיות צור לבכי וכו' להיו' [להיות] בטל אליו ית' לדבקה בו לבדו ית',

ההשגות שאדם משיג בעולם הזה נתונות במסגרת המקום והזמן. לכן "כלה שארי ולבכי", כדי ש"צור לבכי" וגו' — להיות בטל אליו ית' ולדבוק בו לבדו ית'.

(ולכן היה הלוח ונסוע הנגבה כי החסד הוא תחלת הו"ק [ה' קצוות] וע"ז נאמר אתה כהן לעולם והוא ג"כ בחי' יומם דאזיל עם כולהו יומין ע"כ ביטול הו"ק [ה' קצוות] רוחניים וגשמיים במקורם הוא ע"י בחי' החסד בחי' כהן דמשמש תחותי בפ' יתרו דס"ז ע"ב,

(ולכן נאמר עליו "הלוח ונסוע הנגבה": חסד הוא ראשית שש הקצוות, ועליו נאמר "אתה כהן לעולם". הוא גם בחינת "יומם", ההולך עם כל הימים. לכן ביטול שש הקצוות, הרוחניות והגשמיות, במקורן נעשה באמצעות בחינת החסד, בחינת כהן ש"משמש תחתיו", בפרשת יתרו, דף ס"ז ע"ב;

וכמו שהעלאת הקרבנות בהמות ששרשם מפני שור הוא ג"כ דוקא ע"י אריה דאכיל קרבנין, גם הנגבה נקי' ימין ועיקר הכח בימין וצ"ל לאכללא שמאלא בימינא, ועמ"ש בד"ה צאינה וראינה בענין שאו ידיכם קדש כו'):

כשם שהעלאת הקרבנות, שהם בהמות ששורשן ב"פני שור", נעשית דווקא באמצעות "אריה דאכיל קרבנין". גם הדרום נקרא ימין, ועיקר הכוח הוא בימין, ויש "לאכללא שמאלא בימינא". ראו גם מה שנכתב במאמר המתחיל "צאינה וראינה" בעניין "שאו ידיכם קודש" וגו')

8 ג והנה כ"ז [כל זה] מעלת ומדרגת בחי' אברהם אבינו ע"ה [עליו השלום] שאהבה זו נקרא אהבת עולם כי נלקחה מבחי' עולם מקום וזמן, איך

ג. והנה כל זה הוא מעלתה ומדרגתה של בחינת אברהם אבינו עליו השלום. אהבה זו נקראת "אהבת עולם", מפני שהיא נלקחת מבחינת העולם, המקום והזמן: כיצד

שהם בטלים אליו ית' ונקי' ממטה למעלה לפי שהוא עבודת האדם פולחנא דרחימותא ממדרגה למדרגה כנ"ל

הם בטלים אליו יתברך. אהבה זו נקראת "מלמטה למעלה", מפני שהיא עבודתו של האדם — עבודת האהבה — ההולכת ממדרגה למדרגה, כפי שנתבאר לעיל.

אבל בחיי אהרן הוא בחיי אחרת שהוא שושבינא דמטרוניתא בבחי' מלמעלה למטה דהיינו שכל חפצו ותשוקתו להיות נגלה כבוד ה' לעיני בשר שיהיה גילוי אלהותו ית' למטה

אבל בחינת אהרן היא בחינה אחרת: הוא "שושבין המלכה", בבחינת "מלמעלה למטה". כלומר, כל חפצו ותשוקתו הם שכבוד ה' יתגלה לעיני בשר, ושאלקותו יתברך תתגלה למטה

כמו למעלה (וזהו כענין ההפרש בין רננה לשמחה המבואר במ"א בד"ה רני ושמחי) (וע' בפ' קרח דקע"ז ב' ובפ' שמיני דף ל"ח ע"ב ודף ל"ט ע"א ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] בפ' בהעלותך סד"ה מצות הדלקת נרות).

כמו למעלה. (וזה דומה להבדל בין רננה לשמחה, המבואר במקום אחר, כמאמר המתחיל "רני ושמחי"). (וראו בפרשת קורח, דף קע"ז ע"ב, ובפרשת שמיני, דף ל"ח ע"ב ודף ל"ט ע"א, ובלקוטי תורה של האריז"ל, בפרשת בהעלותך, בסוף המאמר המתחיל "מצות הדלקת נרות").

וזהו איזהו חסיד המתחסד עם קונו עם קן דיליה כו' ולא כדי לדבקה בו ית' לרוות צמאוננו לבד כו' וזהו [פירוש] "איזהו חסיד? המתחסד עם קונו" — עם "קן דיליה", וכן הלאה; ולא כדי לדבוק בו יתברך ולרוות את צימאוננו בלבד, וכן הלאה,

כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פ' עשירי ופ' מ"א וע"ש פ"י [פרק י' / פרשה י'] דלכך נקראים בני עלייה מפני שעבודתם הוא לצורך גבוה כו', ועפ"י [ועל פי זה] י"ל [יש לומר] פ"י לשון בהעלותך.

כפי שמוסבר בספר של בינונים (תניא), פרק י' ופרק מ"א. ועיינו שם, בפרק י', שהם נקראים "בני עלייה" משום שעבודתם היא לצורך גבוה, וכן הלאה. ועל פי זה אפשר לבאר את משמעות הביטוי "בהעלותך".

9 ואהבה זו באה ע"י אותה ההתבוננות עצמה שבק"ש [שבקריאת שמע] באחד כאשר ישים מרירות בנפשו על החשך המסתיר אלהותו שלא נראה לעיני בשר כ"א בחי' מקום וזמן והם רחוקים מאור פניו ית' דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] כלל

אהבה זו באה באמצעות אותה התבוננות עצמה שבקריאת שמע, ב"אחד": האדם מכניס מרירות בנפשו על החושך המסתיר את אלקותו, כך שעניי בשר אינן רואות אלא את בחינת המקום והזמן; והם רחוקים מאור פניו יתברך, שהרי "לית מחשבה תפיסא ביה כלל".

ולא שייך בחי' מקום וזמן אלא בבחי' מלכותו ית' שאז שייך לומר מַלְך מְלֶךְ ימלוך כו'

ובחינת מקום וזמן שייכת רק לבחינת מלכותו יתברך, שאז מתאים לומר: "מלך, מלך, ימלוך" וכו';

וכדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור שהעולמי [שהעולמים] שהם בחיי מקום דור ודור שהם בחיי זמן נמשכו מבחי מלכותו ית' וממשלתו ית'

וכמו שכתוב: "מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור": העולמות, שהם בחינת מקום, ו"בכל דור ודור", שהם בחינת זמן, נמשכים מבחינת מלכותו וממשלתו יתברך.

אבל ממהותו ועצמותו כבי [כביה] רחוקים הם מאד בתכלית ואי לזאת יתמרמר נפשו מאד כאשר ישים אל לבו ירידה זו וריחוק זה אשר ירדה נפשו

אבל מבחינת מהותו ועצמותו, כביכול, הם רחוקים עד מאוד, בתכלית. ולכן נפשו תתמרמר מאוד כאשר ייתן אל לבו ירידה וריחוק אלה: שנפשו ירדה

מאד מאד בשפל המדרגות רחוק מה' בתכלית ויצעק אל ה' בצר לו להאיר לו אור ה' בתוך החשך ומסך המבדיל

מאוד מאוד, עד לשפל המדרגות, ורחוקה מה' בתכלית; והוא יצעק אל ה' בצרתו, שיאיר לו אור ה' בתוך החושך והמסך המבדיל.

(וכמ"ש במ"א בד"ה להבין פי' יג"מ [י"ג מדות] מי אל כמוך כו' בפ"י וענין תשובה קדמה לעולם)

(כמו שכתוב במקום אחר, בדיבור המתחיל "להבין פירוש י"ג מידות, מי אל כמוך" וכו', בפירוש ובענין "תשובה קדמה לעולם").

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי צור לבבי וחלקי אלהים לעולם (עמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני עצרת) דהיינו שיהיה התגלות אלהותו לעולם כנ"ל.

וכמו שכתוב: "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ. כלה שארי ולבבי, צור לבבי וחלקי אלקים לעולם" (ראו מה שנכתב על כך בדיבור המתחיל "ביום השמיני עצרת"): כלומר, שתהיה התגלות אלקותו לעולם, כנזכר לעיל.

והנה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] במרירות וצעקה זו גורם אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] עד שיערה רוח ממרום להיות נגלה כבוד ה' וראו כל בשר עין בעין וגו'

והנה, באמצעות אתערותא דלתתא זו, של המרירות והצעקה, הוא גורם אתערותא דלעילא, עד ש"יערה רוח ממרום", כדי ש"ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר" "עין בעין" וגו'.

(וכמ"ש במ"א בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע וע' באדרא דקל"ז א') כשם שמלמעלה למטה כולא קמיה כלא חשיב כך ממטה למעלה יראה לעיני כל בשר

(כפי שמוסבר במקום אחר, במאמר המתחיל "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע"; וראו באידרא, דף קל"ז ע"א.) כשם שמלמעלה למטה הכול נחשב לפניו כלא כלום, כך מלמטה למעלה יראה לעיני כל בשר

כמו למעלה, וזהו בחי' אהרן אותיות נראה (כמ"ש בזהר פ' אמור דק"ג תחלת ע"א ובמק"מ [ובמקדש מלך] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם)

כמו למעלה. וזו בחינת אהרן, ששמו מורכב מאותיות "נראה" (כפי שנכתב בזהר, פרשת אמור, דף ק"ג, בתחילת ע"א, וכן במקדש מלך וברמ"ז שם).

וכמ"ש אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם פ"י עין בעין יראו גילוי אלהותו דכולא קמיה כלא חשיב והענן והחשך שמסתיר יראו

וכפי שנכתב: "אשר עין בעין נראה אתה ה' ועננך עומד עליהם". פירוש הדבר הוא: עין בעין יראו את התגלות אלקותו, ש"הכול נחשב לפניו כלא כלום"; ואת הענן והחשך שמסתירים — גם אותם יראו.

שהוא עננך שממך הכל אי"כ אין שום הסתר והעלם לפניו ית' ח"ו [חס ושלום] שלפניו כחשיכה כאורה ואהבה זו שבבחי' ראייה זו נקרא אהבה רבה שהיא למעלה מבחי' אהבת עולם בחי' מקום וזמן כו'

שהרי זהו "עננך", כי הכול ממך. אם כן, אין לפניו ית' שום הסתר והעלם, חס ושלום, שהרי לפניו החושך הוא כאור. ואהבה זו, שהיא בבחינת ראייה זו, נקראת אהבה רבה, והיא למעלה מבחינת אהבת עולם, בחינת מקום וזמן וכו'.

והיא קרבת ה' ממש במהותו ועצמותו כביכול ונק' מלמעלה למטה וכו' והמשכיל יבין (ועמ"ש בפי' תצוה ע"פ ועשית בגדי קדש לאהרן כו').

והיא קרבה ממש אל ה', אל מהותו ועצמותו כביכול, והיא נקראת "מלמעלה למטה" וכו'; והמשכיל יבין. (וראו מה שנכתב בפרשת תצוה על הפסוק "ועשית בגדי קודש לאהרן" וכו').

וזאת יהיה חפצו ותשוקתו של אדם ואחר זה ימשוך להיות עזה כמות אהבה ורשפיה רשפי אש שלהבת יה רק לזאת שיהיה גילוי אלהותו ית' וכאשר החשך מכסה ומסתיר ומעלים קדושתו יתמרמר מאד

וזה יהיה חפצו וכיסופו של האדם. בעקבות זאת תימשך בו אהבה עזה כמות, שרשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, ורק למען גילוי אלקותו ית'. וכאשר החושך מכסה, מסתיר ומעלים את קדושתו, יתמרמר מאוד.

(ועמ"ש סד"ה שימני כחותם מענין כי עזה כמות אהבה): ([הוספה: והטעם שע"י הדמעה והמרירות זוכה לאתעדלי"ע] [לאתערותא דלעילא] בבחי' עין בעין נראה כנ"ל היינו כמ"ש הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה])

(וראו מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שימני כחותם", בעניין "כי עזה כמות אהבה"). [הוספה: והטעם שעל ידי הדמעות והמרירות זוכים להתעוררות מלמעלה בבחינת "עין בעין נראה", כנזכר לעיל, הוא כפי שכתב הרח"ו על מאמר חז"ל

(פ"ה דברכות דל"ב ע"ב ופ"ד דב"מ [דבבא מציעא] דנ"ט ע"א) ואע"פ [ואף על פי] ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו שנאמר אל דמעתי אל תחרש (תלים ס"י ל"ט י"ג).

(פרק ה' דברכות, דף ל"ב ע"ב, ופרק ד' דבבא מציעא, דף נ"ט ע"א): "אף על פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו, שנאמר: 'אל דמעתי אל תחרש'" (תהלים, פרק ל"ט, פסוק י"ג).

ופי' הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] משום דבדמעה מעורר עינים העליונים שהם נוי"ה [נצח והוד] דחכמה כו'. וביאור הדברים היינו כמבואר לקמן פ' ראה סד"ה

ורבי חיים ויטאל פירש: משום שעל ידי דמעה מעוררים את העיניים העליונות, שהן נצח והוד שבחכמה וכו'. וביאור הדברים הוא כפי שמוסבר להלן, בפרשת ראה, בסוף המאמר המתחיל

כי תשמע בקול ענין לעשות הישר בעיני ה' היינו בחי' עיני הוי" אל צדיקים כשם שמלמעלה למטה כולא קמיה כלא חשיב כך מלמטה למעלה יראה לעיני בשר כמו למעלה.

"כי תשמע בקול", בעניין "לעשות הישר בעיני הוי": זוהי בחינת "עיני הוי" אל צדיקים". כשם שמלמעלה למטה הכול לפניו נחשב כלא, כך גם מלמטה למעלה יראה הדבר לעיני בשר כפי שהוא למעלה.

והמשכה זו זהו ע"י הדמעות שמוריד מעיניו במרירות על ריחוקו מה' כו' וע' במא"א [במאורי אור] אות דלת (ס"ז) מענין דמעה ובי"נ שם ובאות מם (סצ"ב).

והמשכה זו נעשית באמצעות הדמעות שהוא מוריד מעיניו במרירות על ריחוקו מה' וכו'. ועיינו במאורי אור, אות דל"ת (סעיף י"ז), בעניין דמעה, ובי"נ שם, ובאות מ"ם (סעיף צ"ב).

שע"י מעורר כביכול בחי' עינים העליונים להיות עיני ה' אל צדיקים פקח עיניך וראה כו' שעל ידי כך הוא מעורר, כביכול, את בחינת העיניים העליונות, כדי שיהיו "עיני הוי" אל צדיקים", "פקח עיניך וראה" וכו'.

ועיין עוד מענין היתה לי דמעותי לחם בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין ח"א [חלק א'] ר"פ כ"ד)

ועיינו עוד בעניין "היתה לי דמעותי לחם" בספר עשרה מאמרות (מאמר חקור דין, חלק א, תחילת פרק כ"ד):

פ"י שהלחם הוא בשומו ללכו שבח"י איה שהוא ג"ר [ג' ראשונות] כח"ב [כתר חכמה בינה] הוא אלקיך כו' ע"ש ועמ"ש בפ' שמות ע"פ איה סופר כו' ובד"ה

הפירוש הוא שהלחם הוא בכך שהוא שם אל לבו שבחינת "איה", שהיא ג"ר — כתר, חכמה ובינה — היא "אלקיך" וכו'; עיינו שם. ועיינו גם כמה שכתוב בפרשת שמות על הפסוק "איה סופר" וכו', ובמאמר המתחיל

כי על כל כבוד בענין איה מקום כבודו כו' ועיין עוד מזה ברבות ס"פ מצורע פ"ט ובאיכה ר"פ בכה תבכה.]

"כי על כל כבוד", בעניין "איה מקום כבודו" וכו'. ועיינו עוד בעניין זה במדרש רבה, בסוף פרשת מצורע, פרק י"ט, ובאיכה [רבה], בתחילת הפרק "בכה תבכה".]

10 ד ובזה יובן מה שתקנו בתפלת ש"ע [שמונה עשרה] סלח לנו כי חטאנו אחר ק"ש [קריאת שמע] שמקבל עליו

עול מלכות שמים ומצות ואהבת כי

4. ובכך יובן מדוע תיקנו בתפילת שמונה עשרה לומר "סלח לנו כי חטאנו" אחרי קריאת שמע, שבה אדם מקבל עליו עול מלכות שמים ואת המצווה "ואהבת". שכן

הנה כתיב אוילים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו פ"י על עונותיהם הם מתענים ועושים תשובה ופשעם שגדלה מעונותיהם.

נאמר: "אוילים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו". פירושו: על עונותיהם הם מתייסרים ועושים תשובה; ואילו פשעם, שהוא חמור מעונותיהם,

כי פשעים אלו המרדים (ועמ"ש בד"ה כנשר יעיר מענין כי פשענו וזהו והם פשעו בי. פ"י בי היינו ע"ד מ"ש בפ' אחרי דס"ו ע"ב בפ"י בי נשבעתי ובפ' נשא דק"ל ע"א ועכ"ז [ועם כל זה] הם אוילים מדרך פשעם)

שכן "פשעים" הם המרידות (וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "כנשר יעיר", בעניין "כי פשענו", וזהו "והם פשעו בי". פירוש "בי" הוא על דרך מה שנכתב בפרשת אחרי, דף ס"ו ע"ב, בפירוש "בי נשבעתי", ובפרשת נשא, דף ק"ל ע"א; ואף על פי כן, "אוילים מדרך פשעם"):

אעפ"כ [אף על פי כן] הם אוילים מהם כי לא ידעו דרך פשעם ולא מפשעם ממש אלא מדרך פשעם

אף על פי כן הם אוילים ביחס אליהם, מפני שאינם מכירים את הדרך המובילה לפשעם; והפסוק אינו אומר "מעצם פשעם", אלא "מדרך פשעם",

כי הדרך הגורם לפשע ומרד הוא פריקת עול מלכות שמים והיינו לפי שאינו נראה לעיני בשר שכן הדרך הגורמת לפשע ולמרד היא פריקת עול מלכות שמים; והסיבה לכך היא שהי' אינו נראה לעיני בשר כמו מלך בשר ודם, ולפיכך בק"ש [בקריאת שמע] שמקבל עול מלכות שמים ומאריך באחד ועי"ז מגיע לואהבת להיות חפץ בגילוי אלהותו ית' ושלא יחשיך החשך ממנו.

כפי שנראה מלך בשר ודם. לכן, בקריאת שמע, כשאדם מקבל עליו עול מלכות שמים ומתעכב על המילה "אחד", הוא מגיע בעקבות זאת ל"ואהבת" — לרצון בגילוי אלקותו ית', ולכך שהחושך לא יסתיר אותה ממנו,

ואזי יתמרמר הוא מאד ויבין שיש חטא ופשע שע"י זה החשך מחשיך שהוא רחוק מאור פניו ית' בתכלית ואזי אומר בש"ע [בשמונה עשרה] סלח לנו וכו' (ועמ"ש בד"ה מה טובו גבי והתשובה השלישית).

ואז הוא מתמרמר מאוד ומבין שיש חטא ופשע שבגללם החושך מחשיך, והוא רחוק בתכלית מאור פניו ית'; ואז הוא אומר בתפילת שמונה עשרה: "סלח לנו" וכו' (וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "מה טובו" בעניין "והתשובה השלישית").

אך לא די במרירות זו מהתבוננות שבשעת ק"ש [קריאת שמע] ותפלה לבד רק שצריך לקבוע עתים ולכן תקנו עת קבוע בתיקון חצות לקבוע מרירות זו בנפשו.

אך אין די במרירות הזאת, הנובעת מהתבוננות בזמן קריאת שמע והתפילה בלבד; צריך לקבוע לה זמנים. לכן תיקנו זמן קבוע בתיקון חצות, כדי לקבוע מרירות זו בנפשו.

וזהו בזכרנו את ציון שהיא נקודת מלכות שמים כמ"ש במ"א וע"י המרירות זוכה לבחי' גילוי אלהותו ית' כנ"ל, ועמ"ש הטע' [הטעם] בזה בד"ה

וזהו "כשנזכרנו בציון", שהיא נקודת מלכות שמים, כפי שמוסבר במקום אחר; ובאמצעות המרירות זוכים לבחינת גילוי אלקותו יתברך, כנזכר לעיל. וראו מה שנכתב על הטעם לכך במאמר המתחיל

והנה מגור' [מנורת] זהב כי מרירות זו הוא ע"י בחי' בחכמה אתברירו הפך מבחי' אוילים מדרך פשעם כו' ובחכמה הוא גילוי אור א"ס הוי' בחכמה.

"והנה מנורת זהב": מרירות זו באה מבחינת "בחכמה מתבררים", והיא היפוכה של בחינת "אוילים מדרך פשעם" וכו'; ובחכמה מתגלה אור אין סוף — "הוי' בחכמה".

(ועמ"ש לקמן עוד טעם בזה שע"י המרירות זוכה לגילוי אלקות. ועי' עוד מזה בד"ה והנה מנורת זהב).

(וראו מה שנכתב להלן, טעם נוסף לכך שבאמצעות המרירות זוכים לגילוי אלקות. ועיינו עוד בעניין זה במאמר המתחיל "והנה מנורת זהב").

והנה הגורם לשכר מצוה היא המצוה בעצמה שהתורה והמצות הן הם המשכת גילוי אלהותו ית' למטה.

והנה, הגורם לשכר המצווה הוא המצווה עצמה, שכן התורה והמצוות הן עצמן המשכת גילוי אלקותו יתברך למטה. וזהו היתה לי דמיתי לחם יומם ולילה באמור אלי כל היום איה אלהיך. פי' שע"י הדמעה והמרירות הנ"ל זוכה ללחם שהיא התורה שנאמר בה והגית בו יומם ולילה.

וזהו "הייתה לי דמיתי לחם יומם ולילה, באמור אלי כל היום: איה אלקיך?" כלומר, באמצעות הדמעות והמרירות הנזכרות לעיל זוכים ל"לחם", שהוא התורה, שעליה נאמר: "והגית בו יומם ולילה".

לפי שהמרירות שאדם קובע בשעה זו בנפשו גורם להמשכת גילוי אלהותו על כל היום, משא"כ אם ישים אליו לבו רק בשעת תפלה לבד

משום שהמרירות שאדם קובע בנפשו בשעה זו גורמת להמשכת גילוי אלקותו לאורך כל היום; לעומת זאת, אם הוא מפנה את לבו אליו רק בשעת התפילה,

הנה אז הוא שעת הכושר למעלה שמתעורר למעלה מוחין דגדלות אבל אחר התפלה כל היום אינו אזי זו שעת כושר למעלה, שבה מתעוררים למעלה מוחין דגדלות; אבל לאחר התפילה, במשך כל היום, אין הדבר נמשך

אלא ע"י התורה, וזהו באמרם אלי כל היום איה אלהיך כלומר איה כל היום אלהיך שלא די בשעת תפלה לבד

אלא באמצעות התורה. וזהו "באמור אלי כל היום: איה אלקיך?" כלומר, "היכן אלקיך במשך כל היום?", שכן זמן התפילה לבדו אינו מספיק,

אלא צריך להיות לחם יומם ולילה ע"י התורה שהיא גילוי אלקותו ית' ואין גילוי זה

אלא שצריך להיות "לחם יומם ולילה" באמצעות התורה, שהיא גילוי אלקותו ית'. וגילוי זה אינו בא

אלא אחר המרירות בנפשו מריחוקה מה' כי בלא"ה [בלאו הכי] הרי נשאת למטה כו' וע"כ צריך להקדים דמעתי שעה קבוע

אלא לאחר המרירות שבנפשו על ריחוקה מה'; שהרי בלא זה היא נשאת למטה וכו'. לכן צריך להקדים תחילה "דמעתי" בשעה קבועה.

(ועמ"ש בד"ה ושבתה הארץ בענין כי נכמרו רחמיו כו' שימו לחם כו' ויבך שמה כו' ע"ש, וזהו ממש ענין היתה לי דמעתי לחם, גם

(ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "והארץ תשבות" בענין "כי נכמרו רחמיו" וכו', "שימו לחם" וכו', "ויבך שמה" וכו'; עיינו שם. וזהו ממש ענין "היתה לי דמעתי לחם". גם,

כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן נמשכים מ"ג מדה"ר [מדות הרחמים] וכמ"ש סד"ה אני לדודי גבי הרועה בשושנים ששונים בהלכות ולעורר י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] זהו ע"י בכיה ומרירות.

שלוש עשרה המדות שהתורה נדרשת בהן נמשכות משלוש עשרה מדות הרחמים, כפי שמבואר בסוף המאמר המתחיל "אני לדודי" בענין "הרועה בשושנים" — השונים בהלכות; ולעורר את שלוש עשרה מדות הרחמים אפשר באמצעות בכיה ומרירות.

וענין להקדים המרירות בשעה קבוע י"ל [יש לומר] שיהיה ע"ד מים תחתונים בוכים עמ"ש סד"ה במדבר סיני וסד"ה ענין הנסכים):

ואפשר להסביר שהקדמת המרירות בשעה קבועה היא על דרך "מים תחתונים בוכים"; עיינו במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "במדבר סיני" ובסוף המאמר המתחיל "ענין הנסכים".

11 ה והנה עד"ז בענין היתה לי דמעתי לחם כו' ובענין איך שע"י המרירות דוקא נמשך בחי' אה"ר [אהבה

רבה] דאהרן להיות עין בעין נראה כו'

5. וכעת, בדרך זו, נבאר את ענין "דמעתי הייתה לי לחם" וכו', ואת הענין כיצד דווקא באמצעות המרירות נמשכת בחינת האהבה רבה של אהרן, כדי ש"עין בעין יראה" וכו':

הנה כל זה הוא הקדמה לבאר ולהשכיל עד"ז ממש ענין הדלקת הנרות בשמן. כי כמו שהשמן כותתין תחלה כתית למאור וגם עשוי מזיתים והזיתים הם מרים.

כל זה הוא הקדמה כדי להסביר ולהבהיר באותה דרך ממש את ענין הדלקת הנרות בשמן. כשם שאת השמן כותשים תחילה, "כתית למאור", וכשם שהוא מופק מזיתים, שהם מרים,

כך הנה הדלקת והמשכת האהבה כרשפי אש שלהבת הבא^[הבאה] מבחי ראייה הנ"ל להיות חפץ בגילוי אלהותו ית' הוא ע"י בחינת שמן כתית דהיינו ע"י השפלות להיות שפל רוח

כך גם הדלקת האהבה והמשכתה, כאש בוערת וכשלהבת, הבאה מבחינת הראייה שהוזכרה לעיל, עד שהאדם חפץ בגילוי אלוקותו יתברך, נעשות באמצעות בחינת "שמן כתית". כלומר, באמצעות שפלות, להיות שפל רוח,

וכמאמר ונפשי כעפר לכל תהיה והיינו ע"י התבוננות השפלות של הנפש איך ירדה ממקום כבוד וואיך המקום והזמן הם רחוקים מאור פניו ית' וגם שע"י יתמרמר על ההפך כנ"ל,

כמאמר "ונפשי כעפר לכל תהיה". הדבר נעשה באמצעות התבוננות בשפלות הנפש, בכך שירדה ממקום כבוד, ובכך שהמקום והזמן רחוקים מאור פניו יתברך; וכן באמצעות כך שהאדם מתמרמר על ההפך, כפי שהוזכר לעיל.

והענין דהנה כתיב כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד ע"פ מדותיו.

והענין הוא, שכתוב: "כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן, זקן אהרן, שיורד על פי מידותיו".

פ"י זקן אהרן הוא דיקנא דכהנא רבא (והן דרך פרט י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] בחי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן כנ"ל)

פירוש "זקן אהרן" הוא "דיקנא דכהנא רבא" — זקנו של הכהן הגדול. בפרט, מדובר בשלושה עשר תיקוני דיקנא, בחינת שלוש עשרה מידות הרחמים^[ו] שלוש עשרה המידות שהתורה נדרשת בהן, כפי שהוזכר לעיל.

בחי שעירות שהן הן הלכות התורה שנקרא קווצותיו תלתלים שהן הן המשכת גילוי אלהותו מלמעלה למטה בריבוי התחלקות לאין קץ ויש על זה בחי שמן הטוב שהוא בחי חכמה עילאה שנמשך עליהם.

בחינת השעירות, שהן הן הלכות התורה, המכונות "קווצותיו תלתלים". הן המשכת גילוי אלוקותו מלמעלה למטה, בריבוי פרטים עד אין קץ. ועליהן יש בחינת "שמן הטוב", שהיא בחינת חכמה עילאה, הנמשכת עליהן.

(והענין י"ל [יש לומר] דהשעירות הם דו"א קווצותיו תלתלים שחורות כעורב והשמן שעליהם זהו חכמה עילאה דאצילות. אך עוד י"ל [יש לומר] דהכוונה ג"כ על שעירות ד"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א וכמ"ש הזקן זקן אהרן נזכר ב"פ [ב' פעמים] זקן

(ואפשר לומר שהשעירות הן של ז"א: "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב", והשמן שעליהן הוא חכמה עילאה דאצילות. אולם אפשר לומר עוד שהכוונה היא גם לשעירות של שלושה עשר תיקוני הדיקנא של אריך אנפין. וכמו שכתוב "הזקן, זקן אהרן" — המילה "זקן" נזכרת פעמיים.)

והענין דהשערה יש בה חלל מבפנים שבו נמשך ומתלבש איזה חיות מהמוחין. והנה השערות עצמן הם ממותרי מוחין ולכן יכולים לחתוך את השערות ואין זה נוגע להמוח כלל.

והענין הוא שלשערה יש חלל פנימי, שבתוכו נמשכת ומתלבשת חיות מסוימת מן המוחין. השערות עצמן הן ממותרי המוחין, ולכן אפשר לגזור אותן בלי שהדבר ישפיע כלל על המוח.

והנמשל יובן ברוחניות דבחי שערות נקרא לבושים כענין המשל שבו וע"י משיגים הנמשל אשר המשל זהו בחי השערה עצמה ובחי הנמשל המלוכש בו זהו ענין החיות המלוכש בתוך חלל השערה וכמ"ש כ"ז [כל זה] במ"א בפי האל אב הרחמן המהולל בפה עמו.

וכך יובן גם ברוחניות: בחינת השערות נקראת לבושים, בדומה למשל, שבתוכו וכאמצעותו תופסים את מה שהוא ממחיש. המשל הוא בחינת השערה עצמה, ומה שהוא ממחיש, המלוכש בו, הוא החיות המלוכשת בתוך חלל השערה; וכל זה מוסבר במקום אחר בביאור "האל אב הרחמן המהולל בפי עמו".

ועד"ז יובן בענין התורה שהיא בחי שערות כי התורה נק' משל הקדמוני פי' שהיא בחי משל ולבוש לבחי קדמונו של עולם שכמו שע"י המשל יושג הנמשל כך ע"י התורה יהיה השגה באור א"ס ב"ה שהוא קדמונו של עולם וכמ"ש במ"א.

ובאופן דומה יובן עניינה של התורה, שהיא בחינת שערות. התורה נקראת "משל הקדמוני", כלומר, היא משל ולבוש לבחינת קדמונו של עולם. כשם שבאמצעות משל תופסים את מה שהוא ממחיש, כך באמצעות התורה ניתן להשיג את אור אין סוף ברוך הוא, שהוא קדמונו של עולם, כפי שמוסבר במקום אחר.

וזהו שהלכות התורה הן בחי השערות עצמן ר"ל [רוצה לומר] שהם הנק' משל הקדמוני ויש עליהם בחי כשמן הטוב שהוא בחי חכמה דאור א"ס ב"ה ממש מבחי קדמונו של עולם היינו חכמה דא"ק [דאדם קדמון] או חכמה דעתיק יומין הנמשך ומלוכש בהם

וזהו שהלכות התורה הן בחינת השערות עצמן, כלומר, הן הנקראות "משל הקדמוני"; ועליהן יש בחינה של "כשמן הטוב", שהיא חכמת אור אין סוף ברוך הוא ממש, מבחינת קדמונו של עולם — כלומר, חכמת אדם קדמון או חכמת עתיק יומין, הנמשכת ומתלבשת בהן.

וזהו ענין השערות עצמן ובחי' כשמן הטוב היורד ונמשך עליהם והנה השערות עצמן הנק' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] דא"א הם בחי' חיצוניות לגבי פנימיותן שהוא בחי' כשמן הטוב שהפנימיות נמשך מבחי' פנימית הכתר שהוא עתיק יומין.

זהו ענינן של השערות עצמן ושל בחינת "כשמן הטוב" היורד ונמשך עליהן. השערות עצמן, הנקראות י"ג תיקוני דיקנא דאריך אנפין, הן בחינת חיצוניות ביחס לפנימיות שבהן, שהיא בחינת "כשמן הטוב"; שכן הפנימיות נמשכת מבחינת פנימיות הכתר, שהוא עתיק יומין.

אך אי אפשר להמשיך הפנימי ת כ"א ע"י החיצוניות וזהו ג"כ ענין הנ"ל שהשמן נמשך מן הזיתים והזיתים הם מרים. כי הזיתים הוא בחי' צומח והוא ענין השערות עצמן ד"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] שהם בחי' צומח.

אולם אי אפשר להמשיך את הפנימיות אלא באמצעות החיצוניות. וזהו גם ענין הדברים שזכרו לעיל: השמן נמשך מן הזיתים, והזיתים מרים. הזיתים הם בחינת הצומח, וזהו ענין השערות עצמן של י"ג תיקוני הדיקנא, שהן בחינת הצומח.

ולכן הזיתים הם ג"כ מרים כי כן השערות עצמן נק' דינים לגבי הפנימיות המלוכש בהן וכמו שערות הדיקנא שהם תקיפין וקשים, וכן בהלכות התורה יש בחי' דינים וגבורות וכמ"ש קווצותיו תלתלים שחורות כעורב כמ"ש במ"א,

לכן גם הזיתים מרים, שכן גם השערות עצמן נקראות דינים ביחס לפנימיות המלוכשת בהן, כמו שערות הדיקנא שהן קשות ונוקשות. וכך גם בהלכות התורה יש בחינת דינים וגבורות, כמו שנאמר: "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב", כפי שמוסבר במקום אחר.

ואף דבא"א השערות הם כתלג חיוור עכ"ז [עם כל זה] קשישין אינון כו'. וכדי להמשיך בחי' זו זהו דוקא ע"י שהאדם טועם מרירות בנפשו מן החשך המסתיר ושורש דשרש ההעלמים נמשך מן הלבושים המסתירים שהן בחי' שערות כנ"ל

ואף שבאריך אנפין השערות הן "כשלג לבן", בכל זאת "קשות הן" וכו'. כדי להמשיך בחינה זו, הדבר נעשה דווקא באמצעות טעימת מרירות בנפש על החושך המסתיר. שורש שורשם של ההעלמים נמשך מן הלבושים המסתירים, שהם בחינת השערות, כאמור לעיל;

ואזי עי"ז אח"כ זוכה לגילוי בחינת הפנימית בחי' כשמן הטוב חכמה עילאה והחכמה תחיה שלמעלה מבחי' צומח. וכמ"ש במ"א ומכ"ז [ומכל זה] יובן ענין מ"ש ע"פ כי תשמע בקול. בבחי' הפנימית המלוכש בתוך הקול התורה כו':)

ואז, באמצעות זאת, הוא זוכה לאחר מכן לגילוי הבחינה הפנימית — הבחינה של "כשמן הטוב", חכמה עילאה ו"החכמה תחיה", שהיא למעלה מבחינת הצומח. כפי שמבואר במקום אחר; ומכל זאת יובן עניינם של הדברים שנאמרו על [הפסוק] "כי תשמע בקול": הבחינה הפנימית המלוכשת בתוך קול התורה וכו'.

12 קיצור. (ענין שמן כתית ומרירות הזיתים. כשמן הטוב יורד): ו והנה בחי' שמן זה נק' שמן משחת קדש משיחותא דקדש עילאה דאית קדש בלא וי"ו ואית קדוש בוי"ו ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה גבי שאו ידיכם קודש.

תקציר. (עניין השמן הכתוש ומרירות הזיתים. "כשמן הטוב היורד"). 6. והנה בחינה זו של שמן נקראת "שמן משחת קודש" — משיחתו של הקודש העליון; שכן יש "קודש" בלי ו', ויש "קדוש" עם ו'. וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "צאינה וראינה", בעניין "שאו ידיכם קודש".

והנה בסדר ההשתלשלות א"א כלל שיומשך מבחי' זו דקדש ממש ע"י השתלשלות שאפ"י [שאפ"ל] כל המשכות בעולמות עליונים הוא מבחי' קדוש בוי"ו וגם קדוש הוא מובדל כו'.

והנה, בסדר ההשתלשלות אין אפשרות כלל להמשיך מבחינת הקודש עצמו באמצעות השתלשלות; שכן גם כל המשכות בעולמות העליונים הן מבחינת "קדוש" עם ו', וגם "קדוש" הוא מובדל וכו'.

אך אמנם ע"י התורה היא בחי' שמן משחת קדש משיחותא דקדש עילאה ממש כי התורה היא ממש המשכת חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא בחי' קדש ממש.

אך על ידי התורה יש בחינה של "שמן משחת קודש", משיחתו של הקודש העליון עצמו; שכן התורה היא ממש המשכת "חכים ולא בחכמה ידיעא" — חכם, אך לא בחכמה ידועה — וזוהי בחינת הקודש עצמו.

13 והוא היורד ונמשך על בחי' השערות דוקא שהן הן הלכות התורה ולכן מברכין אשר קדשנו במצותיו קדשנו ממש למדרגת קדש העליון ואנשי קדש תהיון לי.

וזוהו שיוורד ונמשך דווקא על בחינת השערות, שהן הן הלכות התורה. לכן אנו מברכים: "אשר קדשנו במצותיו" — הוא קידש אותנו ממש למדרגת הקודש העליון, ועל כך נאמר: "ואנשי קודש תהיון לי".

ולכן עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש שהקדוש הוא מה שממשיכים מבחי' קודש כו'. כך ימשיכו המלאכים בחי' קדוש בוי"ו מהנשמות שנק' אנשי קדש ממש.

לכן, לעתיד לבוא, יאמרו לפני הצדיקים "קדוש", שהרי "קדוש" הוא מה שנמשך מבחינת "קודש" וכו'. כך ימשיכו המלאכים מן הנשמות, הנקראות ממש "אנשי קודש", את בחינת "קדוש" עם ו'.

14 והנה ההמשכה זו דבחי' קדש ממש נמשך דוקא ע"י הלכות התורה המלוכשות בגשמיות ממש משא"כ בעולמות עליונים וכמ"ש במ"א משל לזה ממה שהשכל המאיר ע"י הדבור

והנה, המשכה זו של בחינת הקודש ממש נעשית דווקא באמצעות הלכות התורה, המלוכשות בדברים גשמיים ממש, שלא כמו בעולמות העליונים. וכפי שמוסבר במקום אחר, אפשר להמחיש זאת באמצעות השכל שמאיר באמצעות הדיבור,

שהוא רוחני אין זה רק הארת השכל אכן בהטפה הגשמיות מלוכש עצמיות החכמה ממש, ועמ"ש מזה באג"ה [באגרת הקודש] סד"ה להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] גבי ועוד זאת שהרי הדבור כו' ע"ש.

שהוא רוחני, אינו אלא הארה של השכל; ואילו בטיפה הגשמית מלוכשת עצם החכמה ממש. ועיינו במה שנכתב על כך באגרת הקודש, בסוף המאמר הפותח במילים "להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים", בעניין "ועוד זאת שהרי הדיבור" וכו'; עיינו שם.

ועד"ז יובן איך שע"י הלכות התורה שבגשמיות נמשך משיחותא דקדש העליון ממש מה שלמעלה מסדר ההשתלשלות כנ"ל.

ובאותו אופן יובן כיצד באמצעות הלכות התורה שבגשמיות נמשכת משיחת הקודש העליון עצמו, שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות, כנזכר לעיל.

15 והנה סיפיה דקרא שיוירד ע"פ מדותיו ר"ל [רוצה לומר] שיתגלו מדותיו של הקב"ה ואהבתו כו' מלמעלה למטה ולא כמדת בשר ודם ממטה למעלה בצמאון כו'

והנה, סוף הפסוק — "הנוזל על פי מדותיו" — פירושו שמדותיו של הקב"ה ואהבתו וכו' יתגלו מלמעלה למטה, ולא כמדתו של בשר ודם, מלמטה למעלה, בצמאון וכו', כפי שהוסבר לעיל.

כנ"ל רק שיהיה גילוי אלקות למטה כמו למעלה ממש ע"י התורה ומצות שהן הן המשכת מדותיו של הקב"ה י"ג מדות הרחמים כו',

כפי שהוסבר לעיל; אלא שהגילוי למטה יהיה ממש כמו למעלה, באמצעות התורה והמצוות, שהן עצמן המשכת מדותיו של הקב"ה — שלוש עשרה מדות הרחמים וכו'.

וכמ"ש ושמן ימינו יקרא (במשלי ס"ז י"ז) פ"י שע"י בחי' שמן נמשך ונקרא בחי' ימין זו הוא בחי' אהבה רבה וימינו זו הוא אהבתו של הקב"ה ורצונו

וכמו שכתוב: "ושמן ימינו יקרא" (משלי, פרק כ"ז, פסוק ט"ז). פירוש הדבר הוא שעל ידי בחינת השמן נמשכת ומתגלית בחינת הימין. זו בחינת אהבה רבה, ו"ימינו" היא אהבתו ורצונו של הקב"ה.

(והיינו כי אבא שהוא חכמה עילאה בחי' שמן מלביש חסד דא"א שהוא ימינו של הקב"ה דהיינו בחי' סוכ"ע כמ"ש במ"א ע"פ וימיני טפחה שמים

(כלומר, אבא, שהיא חכמה עילאה ובחינת השמן, מלבישה את חסד דאריך אנפין, שהוא ימינו של הקב"ה, כלומר בחינת סוכ"ע כל עלמין, כפי שמוסבר במקום אחר על הפסוק "וימיני טפחה שמים";

ולכן שמן ימינו יקרא, והגם כי לפי מה שנת' [שנתבאר] השמן הוא חכמה דא"ס שלמעלה מחסד דא"א מ"מ גם חכמה עילאה דאצ"י נקי' שמן לפי ששרש מוחין דאבא נמשכים מלמעלה מעלה כו', ועמ"ש מזה בד"ה מצה זו.

ולכן "שמן ימינו יקרא". ואף שלפי מה שהוסבר השמן הוא חכמה דאין סוף, שלמעלה מחסד דאריך אנפין, בכל זאת גם חכמה עילאה דאצילות נקראת שמן, מפני ששורש המוחין דאבא נמשך מלמעלה מעלה וכו'. ועיין במה שנכתב על כך בדרוש המתחיל "מצה זו".

והנה חסד דז"א נקי' חסד עולם וממנו שרש בחי' אהבת עולם אבל חסד דא"א נקי' רב חסד כי חפץ חסד הוא ומשם נמשך בחי' אהבה רבה כו'

והנה, חסד דז"א נקרא "חסד עולם", וממנו שורש בחינת אהבת עולם; ואילו חסד דאריך אנפין נקרא "רב חסד", כי חפץ חסד הוא, ומשם נמשכת בחינת אהבה רבה וכו'.

ונקי' חסד דקשוט פ"י חסד של אמת היינו להיות אמת הוי' לעולם והיינו שיהי' [שיהיה] הגילוי למטה כמו למעלה ממש. וזהו ענין היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים עמ"ש מזה בד"ה פ' נסכים).

והוא נקרא "חסד דקשוט", כלומר חסד של אמת, דהיינו "אמת הוי' לעולם" — שהגילוי למטה יהיה ממש כמו למעלה. וזהו ענין "היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים". עיין במה שנכתב על כך בדרוש המתחיל "פרשת נסכים".

דהיינו ע"י התורה והמצוות שהן רצון ו וחכמתו ית'. אך גם בבחי' זו לא יחפוץ מדותיו של הקב"ה לבד בבחי' חיצוניותיו כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] האומר אין לי

כלומר, באמצעות התורה והמצוות, שהן רצונו וחכמתו יתברך. אך גם בבחינה זו אין לחפוץ במדותיו של הקב"ה לבדן, בבחינת החיצוניות שלהן, כפי שאמרו חז"ל: "האומר: אין לי...

אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו אלא ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף מקרב איש ולב עמוק לבקש את פניו פנימיות רצונו ית' מקור וחיות המדות.

אלא תורה — אפילו תורה אין לו. אלא ישים אליו לבו, ו"רוחו ונשמתו אליו יאסוף", מתוך "מקרב איש ולב עמוק", כדי לבקש את פניו: את פנימיות רצונו ית', מקורן וחיותן של המדות.

(וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אליו ולא למדותיו הוא אור א"ס ב"ה המלוכש בהמדות ולא המדות עצמן. ואף גם ב"ג מדה"ר [מדות הרחמים] כבר נת' [נתבאר] שיש בהן חיצוניות ופנימיות כנ"ל).

(וכמאמר חז"ל: "אליו ולא למדותיו" — כלומר, אל אור אין סוף, ברוך הוא, המלוכש במדות, ולא אל המדות עצמן. ואף ב"ג מדות הרחמים כבר נתבאר שיש בהן חיצוניות ופנימיות, כנזכר לעיל.)

וזהו אל מול פני המנורה דהיינו פנימית רצון העליון שהוא בחי' מול פני המנורה היינו כי פני המנורה הוא הרצון דכנס"י [דכנסת ישראל] כנזכר לעיל אות א',

וזהו "אל מול פני המנורה", כלומר פנימיות הרצון העליון, שהיא בחינת "מול פני המנורה". והיינו ש"פני המנורה" הם רצון כנסת ישראל, כנזכר לעיל בסעיף א';

אך מול פני המנורה היינו בחי' הפנים עליונים המאירים בבחי' זו באור פני מלך חיים כמ"ש במדרש רבה כאן,

אך "מול פני המנורה" היא בחינת הפנים העליונים המאירים בבחינה זו, "באור פני מלך חיים", כפי שנאמר במדרש רבה כאן.

והיינו ע"ד כמים הפנים לפנים והוא ענין יאר ה' פניו אליך ישא ה' פניו אליך התגלות פנימית רצון העליון הנמשך ומאיר מול פני

והיינו על דרך "כמים הפנים לפנים", וזהו ענין "יאר ה' פניו אליך", "ישא ה' פניו אליך": גילוי פנימיות הרצון העליון, הנמשכת ומאירה מול פני

המנורה וכמ"ש במ"א בד"ה כי תצא בענין לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי"ה אבקש.

המנורה. וכפי שמתבאר במקום אחר, במאמר המתחיל "כי תצא", בענין "לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי"ה אבקש".

ואהרן כה"ג [כהן גדול] היה מעלה הנרות נש"י [נשמות ישראל] שיהיה לבם מכוון לא"ס ב"ה ממש שהוא בחי' מול פני המנורה

ואהרן הכהן הגדול היה מעלה את הנרות — נשמות ישראל — כדי שלבן יהיה מכוון אל אין סוף, ברוך הוא, ממש, שהיא בחינת "מול פני המנורה"

(ועי' בחולין ד"ט סע"ב [סוף עמוד ב] בענין מול ערפו כו') יאירו בחי' שבעת הנרות שהן ז' מדרגות שבנשמות עובדי ה' כנ"ל:

(ועיין בחולין י"ט ע"ב, בענין "מול ערפו" וכו'). "יאירו" — בחינת "שבעת הנרות", שהן שבע המדרגות שבנשמות עובדי ה', כנזכר לעיל.

16 קיצור. (השמן נקי משחת קדש שלמעלה מבחי' קדוש בוי"ו ולכן אינו נמשך רק על הזקן שהן הלכות התורה. יורד ע"פ מדותיו. ומכל מקום צ"ל אם ישם אליו לכו מול פני המנורה):

סיכום. (השמן נקרא "משחת קודש", והוא למעלה מבחינת "קדוש" עם ו'; ולכן הוא נמשך רק על הזקן, שהוא הלכות התורה. "יורד על פי מדותיו". ואף על פי כן, צריך להיות "אם ישם אליו לכו", "מול פני המנורה".)

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק